

2016-03-10

Natalie Sial
Pressekreterare hos
Ylva Johansson
072-520 54 49

Regeringen föreslår starkare skydd för visseblåsare

Regeringen har i dag beslutat propositionen 2015/16:128 Ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Förslaget innebär en förstärkning av det skydd som redan finns för visseblåsare genom att arbetstagare som utsätts för en repressalie av sin arbetsgivare i strid med den nya lagen ska ha rätt till skadestånd.

Redan i dag finns reglering som skyddar arbetstagare som slår larm, till exempel det grundlagsreglerade meddelarskyddet och lagen om anställningsskydd. Enligt regeringen finns det dock ett behov av att förstärka skyddet, framför allt när det gäller skyddet mot mindre ingripande åtgärder under pågående anställning.

Skydd mot repressalier

En arbetstagare som överväger att slå larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet ska kunna göra det utan att riskera att drabbas av repressalier från arbetsgivarens sida. Detta gäller inte minst eftersom det finns ett allmänintresse av att allvarliga missförhållanden kommer fram och kan åtgärdas. För offentliganställda arbetstagare, som omfattas av meddelarskydd i förhållande till arbetsgivaren, finns behov av en klar och tydlig grund för skadestånd.

Inhyrda jämställs med arbetstagare

Förutom arbetstagare skyddas också inhyrda i förhållande till inhyraren genom att de jämställs med arbetstagare vid tillämpning av lagen.

Allvarliga missförhållanden

Som grundläggande krav för att lagen ska vara tillämplig föreslås gälla att det ska vara fråga om ett larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Med allvarliga missförhållanden avses enligt förslaget brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden, men det ska vara tillräckligt att det genom larmet framställs konkreta misstankar om sådana missförhållanden.

Interna och externa larm

Vid *interna larm* behöver inte några ytterligare krav vara uppfyllda för att skyddet ska inträda enligt förslaget. Detsamma föreslås gälla vid *larm till arbetstagarorganisation*. Vid *externa larm*, det vill säga när arbetstagaren slår larm genom att offentliggöra uppgifter eller lämna uppgifter för offentliggörande eller genom att vända sig till en myndighet, föreslås att det ska krävas att arbetstagaren haft *fog* för påståendet om allvarliga missförhållanden. Som utgångspunkt ska arbetstagaren också först ha larmat internt utan att arbetsgivaren vidtagit skäliga åtgärder och informerat arbetstagaren i skälig utsträckning. I vissa situationer ska det dock inte krävas att arbetstagaren först har slagit larm internt.

Enligt förslaget ska lagens skydd inte gälla om en arbetstagare genom att slå larm begår brott. Förslaget innebär inte någon inskränkning av det skydd som kan gälla på annan grund. Lagen föreslås vara tvingande till arbetstagarens fördel.

Ikraftträdande vid årsskiftet

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.